CZĘŚĆ XII. № 89. ROK 6. (1835.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném: w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Piątek, $\frac{15}{27}$ Listopada.

Cena Roczna: w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. as. Półroczna, 25 r. as. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: Roczna, 45 rub. as. Półroczna, 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: Roczna, 55 rub. ass. Półroczna, 28 rub. ass.

Tygodnik będzie wychodził w roku następnym 1836, bez żadnej zmiany w dotychczasowym układzie i cenie.

Wiadomości krajowe.

CESARSTWO ROSSYJSKIE.

Petersburg $\frac{14}{26}$ Listopada.

NOWINY DWORU.

— W Piątek, 8 b. m. Poseł Króla Jmci W. Brytanii lord Durham miał posłuchanie u N. CESARZA i miał zaszczyt złożyć J. C. MOŚCI swoje listy wierzytelne. Potem Poseł przedstawiał się N. PANI i J. C. W. W. X. CESARZEWICZOWI NASTĘPCY. Potem mieli szczęście przedstawiać się urzędnicy poselstwa: P. Arthur *Kennert* NN. PAŃSTWU i J. C. WCI, a P. Arthur *Maganis* CESARZEWICZOWI NASTĘPCY.

W Niedzielę, 10 b. m. lady (hrabina) *Durham*, małżonka Nadzwyczajnego Pełnomocnego Posła Króla Jmci Wielkiej Brytanii, przyjętą była przez N. CESARZOWĘ Jmć a potem przez J. C. W. W. XIĘŻNICZKĘ MARYĄ; xiążę de *Butera*, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Króla Jmci Obu Sycylij miał posłuchanie u N. CESARZA, na którem miał zaszczyt złożyć J. C. MOŚCI swoje listy wierzytelne. Po tém posłuchaniu Xiążę Jmć de Butera przyjętym był przez N. PANIĄ i przez J. C. W. W. X. CESARZEWICZA NASTĘPCĘ TRONU. Tegoż dnia P. de *Reinhardt*, Sekretarz Poselstwa Wirtemberskiego i hrabia *de Castelnovo*, Sekretarz Poselstwa Sardyńskiego, mieli zaszczyt być przedstawianymi NN. PAŃSTWU i J. C. W. CESARZEWICZOWI-NASTĘPCY.

Roskazy dzienne CESARSKIE.

26 Paźdz. (w Tule). Major Penzeńskiego wewnętrz. garnizonowego batalionu *Litwinow 2* mianowany Dowodzcą takiegoż Nowogeorgiewskiego batalionu. — Liczący się w jezdzie Jenerał-porucznik *Zaboryński* uwalnia się od służby z mundurem i pensyą całkowitej gaży. — Wykreśla się ze spisów zmarły, Komendant twierdzy Zamościa, liczący się w artyleryi Jen.-major *Schulmann 2.*

6 b. m. Liczący się w jezdzie Jen.-major, szef Astrachańskiego pułku Kirysyerów, J. K. W. Xżę Jmć *Ernest* Wirtemberski, na własną prośbę, otrzymuje dymissyą z mundurem.

— Przez Reskrypta CESARSKIE mianowani kawalerami orderów: Orła Białego, *23 Paźdz.* (w Kursku), Dowodzca 2 odwodowego korpusu jazdy, Jen.-porucz. baron *Osten-Sacken*, w dowód MONARSZYCH względów za doprowadzenie tegoż korpusu do wybornego stanu. — Ś. Anny 1 klassy z brylantami, *6 Paźdz.* (w twierdzy Nowogeorgiewsku) Jenerałowie Królewsko-Pruskiej służby: Adjutant J. K. W. Następcy Tronu Pruskiego Jen.-major hrabia *Greben*, Dowodzący *22m* pułkiem jazdy Landweru Jenerał-major xżę *Hohenlohe*;—Ś. Anny 1 klassy, Jenerałowie tejże służby: Dowodzca 10 dyw. pieszej, Jenerał-porucznik *Hoffmann*, Dowodzca takiejże dyw. Jen.-major *Kluks* i Dowodzący jazdą Kaliskiego oddziału wojsk Pruskich, Jener.-major *Brauchwitz*, w dowód szczególnych ku nim względów J. C. M. — Sw. Stanisława 2 klassy,

26 Paźdz. (w Moskwie), Radzca Stanu Królestwa Polsk. hrabia Ignacy *Komorowski* na poświadczenie Namiestnika Królestwa, Jener.-feldmarszałka xcia Warszawskiego hrabi Paskiewicza-Erywańskiego, w nagrodę odznaczających się zasług, oddanych w urzędzie Członka Komitetu ustanowionego w Warszawie do roztrząsania praw rodowitości szlacheckiej poddanych Królestwa, życzących wejść do wojskowych zakładów wychowania lub do służby wojskowej.

— Dajemy tu w przekładzie Reskrypta J. C. Mości, przy których, jakeśmy w przeszłym wspomnieli numerze, Jenerałowie: hrabia Witt i Nikitin mieli szczęście otrzymać Najłaskawiej nadane im ordery:

1) *Inspektorowi całej osiedlonej jazdy* Naszemu *Jenerałowi jazdy hrabi Wittowi.*

«Ukończywszy ogląd wszystkich części poufanego Wam zarządu wojennych osad jazdy, z należącemi doń wojskami, w liczbie 272 szwadronów i 16 konnych bateryj, ze szczególnem zadowoleniem znaleźliśmy te wojska w należytym porządku; mnogie z nich w najwyborniejszym stanie, a wojskowych osadników, pomimo zdarzone przez kilka wciąż lat nieurodzaje, w obfitości i dostatku. Tak odznaczający się stan osad wojskowych jazdy, przypisując owej wzorowej i niezmordowanej pieczołowitości, z jakąście zawsze czuwali nad wszystkiemi częściami tego ogromnego i wielostronnego zarządu, jesteśmy przekonani że i podkomendni wasi, waszym zachęcani przykładem, połączą swe starania ku pożytkowi służby i że tą zjednoczoną usilnością dacie Mi serdeczną pociechę widzieć i w dalszym czasie stopniowo kształcące się wszystkie części linijowej służby i dzielniejsze wzmaganie się dobrego bytu wojennych osad jazdy, dla zupełnego i niechybnego osiągnienia ich pożytecznego celu. Na dowód zaś szczególnych względów Naszych ku Wam, za tyle czynną i pożyteczną służbę waszę, najłaskawiej mianujemy was kawalerem orderu *Św. Apostoła Andrzeja*, którego znaki przy niniejszym przesyłając, pozostajemy Cesarską łaską Naszą wam nazawsze przychylni.»

2) Dowódzcy 1 odwod. korpusu jazdy, Naszemu Jenerałowi jazdy *Nikitin.*

«Wieloletnia służba wasza, niezmordowana pracowitość w niniejszym zawodzie waszym i wyborny stan w jakim znaleźliśmy powierzony wam 1 odwodowy osiedlony korpus jazdy, a mianowicie w tém, co się samej osiadłości jego tyczy, zjednały wam Monarsze względy Nasze. W dowód ich najłaskawiej mianujemy was kawalerem orderu *Św. Apostołom równego Xiążęcia Włodzimierza 1 klassy*, którego znaki przy niniejszym przesyłając, pozostajemy Cesarską łaską Naszą wam przychylni.»

— Przez Ukaz Cesarski do Kapituły orderów, z d. 13 Paździer. mianowany kawalerem orderu Św. Anny 2 klassy, zostający przy Kijowskim Wojennym, Podolskim i Wołyńskim Jenerał-Gubernatorze do poleceń szczególnych Pułkownik Preobrażeńskiego pułku gwardyi *Zwiegincow*, w nagrodę odznaczającej się gorliwością służby jego.

— Ministerstwo Oświecenia uznaje za potrzebne podać do powszechnej wiadomości ustanowione przez Główny zarząd Cenzury prawidła, na zasadzie których Cenzura będzie na przyszłość pozwalała czynić ogłoszenia o prenumeratach na wydawać się mające dzieła:

Prawidła te, o których doniesiono też N. Panu, są treści następującej:

1) Prenumerata na dzieła, zawierające nie więcej nad dwa tomy, nieinaczej mieć miejsce może, jak za uprzednicm rozpatrzeniem i po daniu pozwolenia przez Cenzurę na drukowanie całego dzieła.

2) Jeżeli dzieło zawiera się w więcej niż we dwóch tomach, prenumerata wolną będzie dopiero po rozpatrzeniu i daniu pozwolenia na połowę dzieła.

3) Jeżeli dzieło jest w wielkiej liczbie tomów, prenumerata dozwala się na jeden tom lub więcej, w miarę tego ile ich rozpatrzono i na ile dano pozwolenie.

4) Nie zabrania się wszakże autorom lub tłumaczom zbierać *prenumeratę bezpłatną* *) dla tego, ażeby się dowiedzieć azali będzie, i jak dalece, wspartem przez publiczność wydanie zamierzanego dzieła lub przekładu, s tym warunkiem iżby w ogłoszeniu było powiedziano, że za takową prenumeratę pieniądze mają być wypłacane dopiero po wydaniu jednego lub więcej tomów.

Uwaga. Rozumie się że pisma peryadyczne, wydawane za pozwoleniem Rządu, nie podlegają niniejszym prawidłom.

— Kommisya Likwidacyjna gubernii Mińskiej, na zasadzie nowootrzymanych wiadomości, obwieszczeniem, wydrukowaném w Dodatku do Kuryera Lit. z d. 4 b. m. ogłasza że nakazano konfiskować wszelki majątek urodzonego w tejże gubernii byłego ucznia Wileńskiego Uniwersytetu Jakuba *Puzinowskiego*, który należał do ostatniego polskiego powstania.

— Do Petersburga Przybyli: 9*go* b. m. z Brześcia Lit., zostający przy J. C. W. W. Xięciu Michale w Wydziale W. Mistrzostwa artylleryi, liczący się w artylleryi Jen.-major *Bibikow*, z Letyczewa, dym. Rzecz. R. St. xżę *Golicyn;* 10*go* b. m. z Warszawy, Jenerał-adjutant hrabia *Krasiński*, z Moskwy, Kurator tutejszego naukowego okręgu Rz. R. St. xżę *Dondukow-Korsakow;* 11*go*, z Warszawy, Jen.-adjut. xżę *Łobanow-Rostowski*, s Kalisza, Jen.-adjut. *Czyczerin;* — od *1 po 7 b. m.* z Machnówki, urzędnik Kancelaryi Sekretaryatu Stanu Król. Polskiego, Radzca honor. *Kaczanowski*, z Dorpatu, dymis. Assesor-Kolleg. *Bułharyn.* — Wyjechali: *od 3 po 7 b. m.* do Warszawy, urzędnik przybocznej kancel. Namiestnika Król. Polskiego Radzca hon. *Zawilejski*, do Wilna, obyw. tamecznego powiatu *Szumkowski.*

Wilno, 7 Listopada.

W Kuryerze Litewskim czytamy ogłoszenie następujące: «Z woli Pana Głównodowodzącego armią działającą, Jenerał-feldmarszałka xięcia Warszawskiego hrabi Paskiewicza Erywańskiego, pełniący obowiązek Jenerał-intendenta Armii działającej, 4 klassy Pogodin, niniejszém ogłasza: iż na dostawę prowiantu do prowiantskich magazynów: Kijowskiej, Połtawskiej i Czernihowskiej gubernij, na potrzebę dla zaopatrzenia wojsk od 1 Stycznia do 1 Paź-

*) Tu jest miejsce wytknąć niewłaściwość przyjętego w Warszawie wyrazu *przedpłata* (którego Tygodnik nigdy nie przyjął,) za miast *prenumerata.* Pierwszym warunkiem nowokutych wyrazów jest: iżby obejmowały wszystkie znaczenia dawnych. Niechże stronnicy *presedpłaty* oddadzą swoim wyrazem tę frarę nowego prawa. *(Wyd. Tyg.)*

dziernika 1836 roku, przeznaczone w izbach skarbowych wspomnionych gubernij targi: Grudnia 9, a przetargi: Grudnia 11, niniejszego roku, na które wzywają się życzący, z prawnemi w trzeciej części, dla ubezpieczenia akuratnej dostawy ewikcyami; dworzaństwo zaś wzywa się do uczęstnictwa w tych targach podług ustanowionych prawideł bez ewikcyj; przy czém okazane będą, tak warunki takowej dostawy, przez Jaśnie Oświeconego xięcia zatwierdzone, jak oraz wyliczenia o potrzebie prowiantu do każdego magazynu i terminy, dla dostawy jego zamierzone. Targi będą się odbywały częściami, dla każdego magazynu osobno. Października 16 dnia 1835 roku.»

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa 11 Listopada.

W ciągnieniu *Czwartej* klassy 46 loteryi klassycznej znaczniejsze wygrane padły na numera następne:

No.	Zł.	No.	Zł.	No.	Zł.
791	1000	15840	400	25015	500
1278	30000	15930	400	17	500
94	1000	16202	400	25359	400
1713	400	16307	1000	25484	400
2054	400	16644	400	25545	400
2119	400	16790	500	26078	400
2788	400	16907	500	26182	400
3029	400	17160	400	26872	1000
3622	400	17241	1500	27136	500
4060	1000	17449	400	27972	400
4591	400	18026	1000	28282	400
5048	400	19039	400	28612	400
5119	400	68	400	28745	500
5935	1000	89	500	29235	400
8103	2000	19139	500	30071	500
8624	400	79	400	30506	400
8831	400	19400	400	30826	1000
84	400	19507	400	32242	7000
8963	400	63	400	32395	400
9359	500	19868	1000	32517	500
9409	1000	20145	400	33143	400
9961	400	54	400	44	400
10432	400	20331	400	33572	409
10812	400	20547	1000	33876	400
10928	1000	64	3000	34200	1000
11006	500	20632	400	34299	400
11155	400	20715	400	34312	400
11615	500	44	1000	91	1500
12008	400	21198	400	34577	400
65	400	21315	400	34817	500
12116	400	21677	1000	35199	500
12613	15000	21733	500	35226	1000
12996	500	21907	400	35446	70000
14955	4000	46	400	52	500
15415	400	22632	400	35565	400
15535	400	22777	500	35672	400
79	400	22863	500	35746	400

No.	Zł.	No.	Zł.	No.	Zł.
35935	400	45010	400	59701	1000
45	400	45732	400	60179	400
36402	1000	46166	500	60259	400
36939	500	46342	400	81	500
37147	400	46539	1000	60824	400
37463	400	47794	500	61051	400
37676	400	49062	400	55	400
37754	400	49650	400	68	500
37364	400	50794	400	61500	400
38908	400	50881	1500	61805	400
39304	400	52068	500	62013	400
39435	500	52631	1000	66	400
39600	2500	52728	400	62137	500
37	400	53045	400	62293	500
40016	1000	53357	400	62321	400
40417	400	53561	1000	62646	500
40939	400	53784	500	62702	500
41349	400	54143	400	62844	400
79	500	54470	400	62925	400
41585	500	54626	500	52	400
42436	1000	54997	2000	63148	400
42803	400	55055	400	63248	1000
14	500	56521	400	63866	5000
42996	400	56617	400	90	500
43054	500	57077	400	64546	400
43183	1000	57375	400	64749	400
43320	10000	58588	400	64924	1500
43854	500	58998	400	65184	500
43921	500	59032	400	65622	400
44256	400	59404	400		

Wiadomości zagraniczne.

Wiedeń 10 Listopada. Postanowieniem Królewskiem sejm węgierski odroczony został na dwa miesiące, licząc od 29 Października.

Londyn 8 Listopada. Nieporozumienia panujące pomiędzy Stanami Zjednoczonemi Am. Północnej a Francyą, zwiększyły potrzebowanie naszych wyrobów jedwabnych do tego stopnia, iż fabryki w Aberdeen zmuszone zostały zwiększyć we dwójnasób płacę robotnikom.

— Jedyną wyprawą jaką rząd angielski oddawna w Indyach Wschodnich przedsiębrał, jest zajęcie wyspy Sokotora, położonej u wejścia na morze Czerwone, niedaleko przylądka Gardafui. Skoro tylko myśleć zaczęto o ustanowieniu żeglugi parowej pomiędzy Indyami a Suez, samo położenie tej wyspy wskazało ją za punkt przeznaczony na nieodbicie potrzebny skład węgli i miejsce wypoczynku na połowie drogi. Według angielskiego systematu, wyspa zawsze jest lepszą od jakiegokolwiek punktu na stałym lądzie; dla tego też Sokotora niezwłocznie przeniesioną została nad dawniej proponowane miasto Makulla, na brzegach Arabii. Jakoż, w roku przeszłym, inżenier jeneralny, P. Ross, wysyłany był umyślnie dla obejrzenia tej wyspy, i przekonał się iż zawiera dość bezpieczne

porty. Stąd w Październiku tegoż roku, kommodor Haines wysłany został z jedną fregattą Kompanii i wojskiem, z roskazem wyszukania prawego właściciela tej wyspy, i zakupienia jej; na co, jak zrazu rozumiano, dostateczną być miała summa 10,000 dollarów. Długo nie można było dowiedzieć się kto jest posiadaczem tej wyspy; nakoniec, po długich badaniach, przekonano się iż jest własnością sułtana Kisbin, jednego z nadbrzeżnych afrykańskich władzców. Przynajmniej sułtan ten, corocznie domaga się od jej mieszkańców małego haraczu, składanego zwykle w maśle i daktylach, około 200—300 dollarów wartości. Korwetta *Tigris* wysłaną została do Kisbin, dla układów z Sułtanem; ale znaleziono w nim ślepego, upartego starca, który o niczem niechciał słyszeć. Tymczasem, na brzeg wyspy wysiadło 150 żołnierzy angielskich, którzy, bez żadnego oporu, zajęli ją w posiadanie. Mieszkańcy zdawali się zupełnie obojętnymi co do tej zmiany właściciela; lecz sułtan groził wyprawić tam silne wojsko, dla zgniecenia garstki anglików. Jednakże, kompania Wschodnio-Indyjska nadesłała im wkrótce posiłki, i ofiarowała się znowu sułtanowi z wynagrodzeniem. Sprawa ta dotąd nie jest jeszcze ukończoną; ale sułtan zapewne nakoniec się zgodzi na przyjęcie pieniężnego wynagrodzenia, przekonawszy się że nie ma nic innego do wyboru.

— P. John Ross złożył towarzystwu Brytańskiemu rosprawę o powszechnym języku żeglarskim, który wkrótce ma być do marynarki angielskiej wprowadzonym, «Mowa ta — słowa są P. Ross, — jest zupełnym zbiorem środków porozumiewania się pomiędzy osadami okrętów jakiegokolwiek narodu, nie potrzebując wzajemnej znajomości języków. Dowcipny ten i nader prosty zbior znaków zakomunikowany mi naprzód został w Lipcu 1834 r. przez jego wynalazcę, P. Rhode, kapitana marynarki Duńskiej. We Wrześniu przedstawiłem angielski jego przekład Królowi Jmci, a następnie, na żądanie J. K. M. admiralicyi, która wszakże, dla rozmaitych przeszkod, zdała o nim raport dopiéro w Kwietniu b. r. Skutkiem tego raportu, który nie mógł być niepomyślnym, roskazano znaczną liczbę exemplarzy tego dzieła zaprenumerować na koszt rządu; toż samo uczyniła kompanija Wschodnio-Indyjska i komitet kawiarni Lloyds, tak iż koszta druku w języku angielskim dobrze już są pokryte. Wydanie francuskie, będące podobnież przekładem z oryginału duńskiego, wyszło już nawet z druku, gdy rząd zaprenumerował sam 200 jego exemplarzy. Wkrótce też wyjdą przekłady niemiecki i hiszpański. Korzyści tego nowego sposobu porozumiewania się są następujące: Naprzód, jest on najtańszym: gdyż wszystkie jego koszta ograniczają się urządzeniem pręta; zakupowanie flag i innych znaków wcale nie jest potrzebném. Jedynemi jego materyałami są zwyczajne żagle, znajdujące się na każdym okręcie; farba zaś ich wcale nic nie znaczy; potrzebne są tylko dwie białe flagi, na które, w niedostatku, użyćby można bielizny. Wszakże, za pomocą tej metody, okręty wszelkich narodów udzielać sobie mogą najrozmaitszych wiadomości, śród największego nawet niebespieczeństwa, które wszelki inny sosób porozumienia się czyni niepodobnym. Nawet z brzegów ostrzegać można okręty o bliskości bespiecznych zatok lub portów, kiedy nawzajem okręty mogą widzów nadbrzeżnych uwiadomić o swojém położeniu. Jeśliby (kończy kapitan Ross) metoda ta upowszechnioną już była od czterdziestu lat mojego żeglarskiego zawodu, sam pewnie byłbym uratował życia kilkuset ludzi i nie mało kosztownych ładunków, które bez tej pomocy w oczach moich zginęły.»

Paryż 9 Listopada. Król Jmć s Królową udali się 7 b. m., w towarzystwie Królowy Jmci Belgów, xiężniczek Adelaidy, Maryi i Klementyny i xięcia de Joinville do Wersalu; Król zaś Jmć Belgów s xięciem de Nemours do St.-Germain.

— Wice-admirał hr. de Rigny, w nocy z d. 6 na 7 b. m., po 3 tygodniowych ciężkich cierpieniach, w 52 roku życia dokonał. *Journal de Paris*, wyraża się s tego powodu w słowach następujących: «Kraj nasz traci w P. de Rigny człowieka, który oddał mu znakomite usługi, i którego wiek zdawał się jeszcze rokować zawód długi i świetny. Jakiekolwiek zdanie polityka dać może o zniszczeniu flotty tureckiej pod Nawarinem, historya zaliczyła już ów wypadek do rzędu najstraszliwszych morskich bitew, i najpiękniejszych czynów, jakie kiedykolwiek marynarka francuska widziała. Będąc świadkami biegłości naszych manewrów i nieustraszonego męstwa naszych żołnierzy, anglicy powzięli tam pierwszy zarodek owego ku nam szacunku, który w poźniejszym czasie tak szczęśliwe przyniósł owoce. P. de Rigny, równie dobry obywatel jak biegły admirał, znajdował też zawsze w zaufaniu wyborców swoich nagrodę, podczas gdy skąd inąd Król Jmć wezwał go do gabinetu. Jego talenta i umiarkowanie zjednały mu nawet szacunek przeciwników, jakkolwiek i sam nie uszedł obmowy jakiej nieszczędzono dla wszystkich którzy się do utrwalenia systematu 13 Marca przyczynili. Szczęśliwszy od P. Périer, P. de Rigny był przynajmniej świadkiem skutków owej silnej i zręcznej polityki, do któréj ustalenia i popierania tak mocno się przyczynił.»

— Pierwszy tom Historyi Irlandyi Tomasza Moore, w tłumaczeniu francuskiem P. Defauconpret, wyszedł ostatnimi dniami z druku, w zbiorze wydawanym przez xięgarza Gosselin, p. t. *Histoire Générale des iles Britanniques.*

— Wszystkie wiadomości z nad granic Hiszpańskich zapełnione są szczegółami o znanej bitwie 28 z. m., s których się atoli nic pewnego dowiedzieć nie można. Z porównania wszakże doniesień z rozmaitych źródeł, zdaje się dotąd iż bitwa ta nie była tak dalece korzystną dla karlistów, jak zrazu sądzono. Według *Journal de Paris* cała strata wojsk Królowy ogranicza się do kilku kompanij jazdy, która zbłądziła z drogi lub została odciętą. Gazeta *l'Indicateur de Bordeaux* utrzymuje nawet iż 27*go* wypadek bitwy nader był dla karlistów niepomyślny, i że dopiero 28*go* wojsko jenerała Cordova, w odwrócie swoim ku Salvatierra, zostało nie rozbitém lecz tylko zmieszaném. Władze miejscowe w Sarre otrzymały doniesienie, iż w bitwie 27*go* don Karlosowi zniesiono całkowicie dwa batalijony; lecz że 28*go* nadeszły karlistom nowe posiłki, skutkiem czego Cordova, cofając się ku Vittoria, stracił nie 6,000 w zabitych i 3,000 wziętych w niewolę, lecz ogółem około 3—4000

ludzi, s których dwie trzecie rozpierzchło się w popłochu, niewiadomo z jakiej przyczyny wznieconym.

— W *Journal de Paris* czytamy powziętą z depeszy telegraficznej wiadomość s Perpignan, pod d. 4 b. m., iż dwie kompanije, z batalijonu karlistów zostającego pod roskazami Ros d'Eroles, zostały wzięte w Tremps.

— Gazeta Madrycka z d. 31 Paźdz., zawiera wyrok Królewski tyczący się wykonania wyroku z d. 24 t. m., nakazującego pospolite ruszenie i niezwłoczny zaciąg 100,000 ludzi.

Ateny 7 Października. Postanowieniem Królewskiem zatwierdzone zostało nowe urządzenie rady stanu. Będzie to najwyższy trybunał na przedmioty prawodawstwa cywilnego i kryminalnego, stosunków kościoła z rządem, podatków, długu narodowego, skarg na ministrów naruszających prawa osobiste lub publiczne i t. d. Liczba jego członków nie ma być mniejszą od 20. Prezydent i wiceprezydent rady stanu mianowani będą co sześć miesięcy przez Króla.

— Król Jmć Bawarski, ojciec monarchy naszego, spodziewany jest wkrótce w Atenach. J. K. M. odbędzie tę podróż morzem, w największem inkognito, pod nazwiskiem hrabi Augsburg. W Ankonie J. K. M. wsiądzie na okręt angielski, umyślnie mu na to przysłany przez Króla Jmci Angielskiego.

Chiny. Interesa handlu angielskiego w Chinach dotąd zostają w zawieszeniu, i trudność którą przy zniesieniu faktoryi kompanii przewidywano, ta mianowicie, iż rząd Chiński nigdy nieuzna angielskiego komisarza, dotąd zostaje nierozwiązaną. Domy handlowe angielskie, osiadłe w Kantonie, przesłały nader energiczną prośbę do Króla, domagając się ażeby wysłano posła s kilku fregatami ku brzegom Chin, jak najbliżej do Pekinu, dla wymuszenia na rządzie tamecznym zadośćuczynienia za zabicie lorda Napier i nowego urządzenia zagranicznego handlu w Kantonie. Zażalenia anglików są w części słuszne; ale tym trudniej im zaradzić, że zniesienie faktoryi angielskiej, znacznie zwiększyło powagę urzędowej chińskiej kompanii, znanej pod nazwiskiem Hong. Zasadą rządu Chińskiego jest unikać ilemożności zetknienia s cudzoziemcami, i dla tego cały handel zagraniczny poruczony został kompanii, złożonej z 9 do 11 kupców, którzy wyłączne mają prawo traktowania z zawijającemi do Chin okrętami. Zresztą przywilej ten kosztuje ich nader drogo i osobiście są odpowiedzialni za wszelkie wykroczenia zagranicznych przybyszów, których wyłącznie oddano pod ich wiedzę. Tak np. kiedy lord Napier udał się ostatnią razą bez pozwolenia do Kantonu, odpowiedzialny za niego kupiec s kompanii Hong, wtrącony został jako zdrajca do więzienia i kosztowało go do 100,000 dollarów nim się potrafił usprawiedliwić. W każdej potrzebie, rząd wybiera od hongów ogromne kontrybucye. Oto jest naprzykład spis znaczniejszych wydatków jakie kompanija ta pokryć musiała w 1833. Haraczu Cesarzowi 25,000 uncyi srebra; na utrzymanie brzegów żółtej rzeki 30,000 uncyi; płaca dla agenta w Pekinie 21,600 uncyi; podarunek dla Cesarza w dzień jego urodzin 130,000 uncyi; takiż podarunek dla Hopn w Kantonie 20,000 uncyi; dla jego matki i żony 20,000; dla rozmaitych urzędników 40,000 uncyi; i t. d. ogółem przeszło 500,000 dollarów. Podobnież, w każdej publicznej klęsce rząd oczekuje od kompanii nadzwyczajnego waparcia. Tak, z okoliczności ostatniego wielkiego powstania w Kashgar kupcy ci złożyć musieli 1,000,000 uncyj srebra; przy buncie w Lientszu w r. 1833—100,000 uncyi; przy ostatnim rozlewie wielkiego kanału 120,000 uncyi i t. d. Odpowiedzialni są wszyscy solidarnie za przewinienia każdego z nich z osobna, i w ten sposób nieraz już wypłacać musieli milijony uncyj. Zwyczajne nawet zyski z ich handlu, jakkolwiek znaczne, nie są w stanie pokryć takich wydatków, i nie wynagradzają ich za osobiste niebespieczeństwo; gdyż nader czynne spółubieganie się innych kupców zmusza ich do miarkowania własnych zysków. Lecz urządzenie handlu zagranicznego daje im inny środek napełniania swojej kassy. Komora celna Chińska wybiera cło swoje nie od kupców zagranicznych bezpośrednio, lecz od krajowców, przywożących towary na sprzedaż. Owoż kompanija, korzystając s tej okoliczności, obok cła rządowego pobiera jeszcze dla siebie cła dodatkowe, które zmieniają się stosownie do jej potrzeb, i niekiedy przewyższają nawet cło Cesarskie.

Najnowsze wiadomości.

Londyn 10 Listopada. Lord Melbourne i Sir John Hobhouse wrócili wczora do Londynu.

— Tegoż dnia odbył się uroczysty wjazd do Mansion House noowobranego londyńskiego lorda Mayora. Wjazd był tą razą nadzwyczaj świetny. Pomiędzy innymi, na czele processyi, niesiono po dawnemu wyobrażenia olbrzymów Goga i Magoga. Znajdował się też model brygu, jako godło potęgi morskiej angielskiej, wieziony sześcią końmi i orszak jezdnych rycerzy, w starożytnych zbrojach. Doszedłszy do pałacu Westminsterskiego, alderman Copeland przedstawiony został przez londyńskiego Rekordera sędziom, jako nowy lord Mayor. Lord Abinger winszował mu nowej godności, oświadczając nadzieję iż sumiennie pełnić będzie jej obowiązki; a następnie, zwróciwszy mowę do dawnego lorda Mayora; aldermana Winchester, wyraził iż może słusznie sobie winszować, że w czasach tak niespokojnych potrafił utrzymać w mieście porządek i że przez szlachetne i niezależne postępowanie zarówno dochował powagi własnego urzędu jak i powszechnego interesu. Lord Mayor złożył potém zwykłą przysięgę, alderman zaś Winchester zdanie sprawy s przeszłorocznego urzędowania. Na uczcie danej w City znajdowali się w liczbie innych lord Melbourne, lord Glenelg, P. Spring Rice, Sir John Hobhouse, komisarze W. Pieczęci, lord Denman, lord Abinger, jeneralny prokurator, kilku członków ciała dyplomatycznego, syn Tippo Saiba, lord Elliot, poseł Króla Audihu, były lord Mayor, sir John Ross i P. Karol Ross.

— Angielski bryg «Serpent» schwytał znowu i przyprowadził do Hawanny okręt jeden trudniący się handlem murzynów. Jest to hiszpański skuner, wiozący 394 niewolników, i mający 31 majtków osady.

Paryż 11 Listopada. Dziś zrana odbył się tu uroczysty pogrzeb admirała hrabiego de Rigny. Krańce całunu utrzymywał prezes rady ministrów, z ministrami spraw wewnętrznych, wojny i marynarki S każdego pułku załogi paryskiej przyłączono do pogrzebowego cugu po jednym oddziale. Za żałobnym rydwanem postępowały trzy karety dworskie, s karetami ministrów, ciała dyplomatycznego, posłów zagranicznych i wielu innych osób. Nabożeństwo żałobne odbyło się w kościele Ś. Rocha. Uważano iż arcybiskup paryski z wikaryuszami swoimi nie był na niem, tem bardziej iż pamiętano że również nie znajdował się na pogrzebie P. Kazimierza Périer.

— P. Halévy, autor muzyki nowej opery *La Juive*, mianowany został kawalerem orderu Legii Honorowej.

— Według wiadomości z Madrytu, jenerał Cordova, w urzędowym raporcie o bitwie 27 i 28*go* z. m., wystawia wojsko swoje zwycięskiem.

«Cała zdobycz,—powiada—która się w ręce nieprzyjaciół dostała, składa się s trzech prostych żołnierzy s pułku Asmansa i jednego strzelca alawskiego. Strata zaś jego wynosi nie mniej od 80 zabitych, 400 rannych i 100 wziętych przez nas w niewolę.»

— Rozchodzi się pogłoska, jakoby 3 b. m. zaszła nowa bitwa pomiędzy jenerałem Cordova a karlistami pod Vittoria. Bitwa ta miała być nader krwawą. Niemamy jeszcze żadnych w tym przedmiocie szczegółów.

— Według depeszy telegr. s Tulonu, xżę Orleanu odpłynął 4 b. m. z Bastia do Afryki.

— W Journał des Débats czytamy, że sprawujący interesa Stanów Zjedn. Ameryki północnej P. Barton 9 b. m. otrzymał swoj pasport i miał wyjechać 14 b. m. Skutkiem tego i rząd francuski odwołuje swego urzędnika, sprawującego interesa w Stanach Zjednoczonych.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— 8 z. m. w jednej kopalni węgla ziemnego w Szkocyi, w Ayrshire, niedaleko wsi Dailly, robotnik jeden nazwiskiem John Brown, mający 60 lat wieku zasypany został przez zawalenie się otworu, i zostawał w głębi kopalni, bez żadnego pokarmu aż do 31 t. m. to jest przez dni. 23. W chwili zawalenia się otworu miał tylko przy sobie trochę tabaki i dwie flaszeczki oleju do lampy. Napróżno atoli usiłował pić ten olej. Pił tylko czasami nieco mineralnej wody. Zdrowie jego pozostało nieuszkodzonem. Tylko wysechł do najwyższego stopnia. Po oswobodzeniu go s tego stanu znaleziono iż puls jego dość był mocnym i wybijał po 84 razy na minutę. Pierwszym pokarmem jaki mu dano było trochę mleka, kassawy, i kilka łyżek wina. Ma się teraz dobrze i zapewne zostanie przy życiu.

— W Gdańsku ciekawość publiczna wyłącznie jest zajęta badaniem sądowem nowego w tamecznych dziejach rodzaju. Okręt «Gwiazda-Północna» będący własnością kapitana C. A. Jantzen, odpłynął stamtąd 22 Kwietnia do Petersburga, pod wodzą kapitana Hemming, zaassekurowawszy swój ładunek za 58,000 talarów. Ładunek ten składał się ze zboża, kartofli, kilku skrzyń bursztynu, xiążek, obrazów i t. d. Przed wyjściem jeszcze pod żagle, rozeszły się wieści iż okręt ten, zaassekurowany za tak znaczną summę, nie dojdzie swego przeznaczenia; i wkrótce wieści te potwierdziły się doniesieniem iż rozbił się około Odisholm, niedaleko Hapsal. Według oświadczenia, zaczął on był nabierać wody i rozbił się uderzeniem o skielet jakiegoś okrętu pływający po wodzie, nie uratowawszy nawet xiąg rachunkowych, ani najmniejszej części ładunku. Z ludzi tylko nikt nie zginął. Policya wszakże, nie przestając na tem oświadczeniu, rozpoczęła badania dla docieczenia prawdziwej przyczyny tego nieszczęścia. PP. Jantzen i Hemming zostali zatrzymani.

— Król Jmć Duński ustanowił iż co każde pięć lat odbywać się odtąd będzie powszechny popis ludności Królestwa.

KURS WEXLOWY I PIENIĘZNY.

Petersburg $\frac{12}{24}$ Listopada.

Na Londyn	na	3 m.	— $10\frac{9}{32}$, $\frac{5}{16}$.
— Hamburg	cens	$10\frac{1}{3}$. sz. bko.	
— ———	—	3 m.	— — $9\frac{3}{8}$, $\frac{13}{32}$.
— Paryż	—	70 d. cent.	
— ——	—	3 m.	—— $109\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$.
— Amsterdam . . .	—	65 d. censów.	
— — — —	—	3 m.	52.
Dukat nowy			
Rubel złoty		3 — 71. —	
—— — srebrny . .		3 — 58.	

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 14-го Ноября 1835. *Ценсоръ П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.